

Mej otroci na kmetih.

Igrajte se otroci! Rastite po volji!
Saj vam lepo je detinstvo dano.
Da pač vedno bi ostali na tem polji,
Da ne zginilo bi vam prerano!

I.

Nekrasov.

Platoobrazno solnce se je uprlo na reber, ki leži pod prijazno vasico. Ni preveč strma ta reber in v vzhodni raste leščevje in česmilje. Sneg, ki ga je pregnala zgodnja vzpomlad, pustil je še tu pa tam svoje sledove v kakem grmičevju. Rumena travica pokriva še kaj skopo ta breg in steza, ki vodi povprečno navzdol, mehka je še in blatnasta. Tu pa tam stoji kak zgodnji podlesek in ob grmovji se belé ljubki zvončki. Vrh rebrji stoji Tabrova drvarnica in za njo dolgi kozolec. Za drvarnico pa je danes izvanredno živo, če tudi ni še burkastih vaških pastirjev, da bi pasli po bregu goved in drobnico. Tolpa vaške mladine stoji v krogu okolo vozička, v kateri je vprežen Tabrov „Smrček“ — velik pes. Vsi povprek vpíjó malčki in milostno se ozirajo na Tabrovega Pavla, ki stoji v sredi in drži za uzdo lepo opravljenega psa. Pavel je največji in najstarejši mej njimi. Ko bi ga videli njegovi vrstniki, izvestno bi se sramoval stati mej temi poniglavčki. Vender si zna ohraniti svojo veljavo in ponosno zré nad tovariši tjá proti vasi.

„Pavle, mene bodeš vzel na voz, kaj nè?“ oglesi se Stevánov Lojzek, ki stoji na drugej strani psa in mu gladi mršavo dlako.

„Mene tudi, mene tudi!“ sliši se v jednom glasu.

„Jaz sedem na sovro,“ pravi Grogov Nacek in poskusi svojo srečo, da se je sovra upogibala.

„Dóli! Dokler Jarnejček ne prižene Jeršetovega psa, vozil se ne bode nihče,“ ujezi se Pavel in vse utihne. H kratu pa se obrnó vsi proti vasi, da bi videli, če užé žene Jarnejček „Vrteljo“. Nekateri mu gredó celó naproti, pa brzo se vsak povrne k vozičku, boječ se, da bi ne zamudil vesele vožnje.

„Vže gre!“ zasliši se na krat iz vseh ust, in res žene Jarnejček na konopeci Vrteljo, ki se odlikuje sè svojo čilostjo in gibičnostjo. Bela, kratka dlaka se ga lepo oprijema in črna lisa po hrbtu in na vsakej strani za ušesom kaže neverjetno ljubkost in laskavost. Jarnejček ga obdrži komaj v jednej roci, tako uren je, v drugej pa nese komat in opremo.

Tako trdo se sučejo dečki okrog Pavla in njegovega imetja, da še došedši Jarnejček ne more blizu. Vender mu dva takój pomagata ustrahovati iskrenega Vrteljo, sam pa se začne pogovarjati s Pavlom.

„Vrteljo denemo na vajeti, nè?“

„Smrčku ta čast bolje pristóji,“ oporeka Pavel, kakor bi se bal, da mu Jarnejček prevzame vodstvo.

„Ali ne veš, da imajo naš oče tudi manjšega vranca vselej na vajete?“ vpraša in ovrže Jarnejček trditev Pavlovo.

Ničesar ne reče Pavel na to in začne se napreganje.

Voziček je bil tolikošén, da so lahko sedeli štirje na njem; vseh vkupe bilo jih je pa osem, zato se ukrene, da se peljejo trikrat po vasi góri in dóli: vsakikrat po dva iz ostalih, a Pavle in Jarnejček vselej, čemur nihče ne oporeka, ker sta imela dovolj važne vzroke.

Precej časa je preteklo, predno so napregli. Vsak hoče nekaj narediti, da se prikupi gospodarjema. Da-si po večem Pavel in Jarnejček sama naprežeta, vender je še marsikaj, kar bi se bolje podajalo. Ta popravlja komat, óni nateguje žilje, tretji pritruje ostnik pri spodvozi, da ne izpade in se ne izmuzne vže itak patoglavo kolo, četrti hoče iti celó po mazilo, da se namaže voz, češ, da je pust.

„Daj mi bič sèm!“ reče slednjič Pavel, ponosno se ozriši na naprežena „konja“ in vzame Jurijčku bič iz roke, ki je poskušal, ako kaj dobro poka. Jako nestrpno stojita Vrtelja in Smrček pred vozičkom, ki ima na lestvicah privezani dve povprečni deski. Smrček pogleda večkrat po strani svojega manjšega továriša in gode, kakor bi se sramoval pritlikavega pajdaša, a Vrtelja komaj čaka, da ju voznik požene in napeti vajeti kažó njegovo nestrpnost.

Pavel izroči vajeti Jarnejčku, bič pa obdrži v roci in potisne ostale továriše od vozička, rekoč: „V stran, da se kdo ne povozi!“ Vozili se bodemo do cerkve. Grogov Jožek in Kovačev Ivan se popeljeta najpred, po tem prideva z Jarnejčkom še po ostale. Mihec bode godec in Jarnejček bode streljal.“ — Nobeden ne reče ničesar tem besedam, čudeč se Pavlovej bistrumnosti, če tudi nekaterim ni po volji, da se imenovana továriša popeljeta najpred.

Jožek in Ivan se skobacata na voz ter sedeta na zadnjo povprečno desko. Zavidno ju pogledujejo ostali, ko tako ponosno sedita na vzvišenem kraji, vender se jim ne upa nihče protiviti. Pavel sede na prednjo desko in vzame Jarnejčku vajeti iz rok, a ta kar poskoči na voz in obsedi na konci deske, da mu nogi doli molíta. Iz žepa privleče puško — bezgovo. Mihec sede na sovro, z jedno roko objemajoč evek pri lestvici, a z drugo drži dve piščalki, ki si ju je napravil kakor navlašč za danes — jedno, ki debelo, in jedno, ki tenko poje. Jeden prime Vrteljo za uzdo, da se pripeljajo srečno na cesto, Pavel pa udari z bičem po psih in počí ž njim, da se razlega daleč po vasi. Kmalu sta psa v urnem teku; Jarnejček spušča pušico in vsakokrat zavpije: búm! Mihec pa, ki sedi vže ves na vozu, piše v obe piščalki h kratu na vse pretege — — —

Srečno se pripeljejo do cerkvenikove hišice in tu obstanejo, da-si sta imela oba voznika dosti opraviti, predno sta ustavila urno živinico. Tudi pri Jeršetovej hiši je hotel Vrtelja kar noter zavoziti. Ali Pavel ga je imel na dve vajeti in dobro se je izteklo. Jožek in Ivan poskočita z voza, počakaje, da pridejo ostali, po katere so se vrnili Pavel, Jarnejček in Mihec.

Tudi drugič se srečno pripeljejo do cerkvenikove hiše, da-si so Mihca nevedé izgubili po poti. Vračaje se, srečata voznika Mihca, ki je imel samo še jedno piščal, druga se mu je potrla, ker je z voza po poti na njo padel in jo izpahal. Mihec sede na voz in zdirjajo po ostale.

Kmalu so pripravljeni za tretji odhod. Sedaj jih je bilo na malem vozu sedem in voz je postal težek. Smrček in Vrtelja sta se vže tudi izpéhala. Smrček je pregriznil tudi leseni evek, kateri je imel v gobci. Ko odrinejo v tretje, nobenega ni, da bi psa za uzdo na cesto sprevodil. Pavel se ne zmeni dosti za to in izpusti vajeti, da sta imela psa prosto voljo. Vrtelja, ki je vedel za krajši pot proti dómu, naravnost črez reber dóli, krene v stran, Smrček se tudi ne brani, vzlasti ker vže ni imel več eveka v gobci, in vesela družba se zapelje po bregu navzdol. Voziček kmalu izgubi ravnotežje in pokaže svojo

spodnjo stran in zopet zgornjo in zopet spodnjo. Otroci se valé po bregu kakor bi valil kamenje. Tudi Smrček se je prekuenil jedenkrat érez Vrteljo.

Konec je bil ta, da so otroci plaho pogledovali izza česmilja in leščevja po rebri, kjer sta psa in voziček. Jarnejčka je opraskalo trnje po obrazi in Mihee je izgubil tudi drugo piščalko. Po rebri so ležali posamični kosci voza, o psih pa ni bilo ne duha ne sluha — — —

Jeršetova mati so pripovedovali potlej, da je Vrtelja privlekel sprednjo spodvoz in jedno lestvico (lojtrico) domóv in je takòj zginil v svojo kočico, ko mu so odvezali nadležni jarem. Smrček se je oprostil popolnem nepristujoče mu uprege — — —

Oni pri cerkvenikovej hišici pa so zamán čakali ostalih.

B—c.

Vuzem na Ruskem.*)

Rusko-grška cerkev obhaja velikonočni čas ali vuzem kot največji svetek. Veliki teden se začne sè cvetno nedeljo. Hiše in podobe svetnikov se ta dan ozaljšajo s takozvanimi palmami, rekši z vrbovimi mačicami, katere v ta namen navlašè prodajajo naravne in umeteljne. Bogatinu ne zadostujejo samó palme, nego on si kupi še umeteljno izgojenih, cvetočih rastlin, kakor so: rože, hijacinte, cinerarije i. dr., s katerimi si stanovanje okíti (ozaljša). Pripravi si tudi cvetličnih šopkov, katere med svojee in prijatelje razdeli. Cvetno nedeljo izkliče Rus (na kmetih) svojo družino z lahkimi udarci z vrbovo šibico. Treba mu je rano vstati, kdor želi, da se ogne tej sramoti. Tudi mati se z raznimi šalami tiho priplazi do postelje svojih ljubljenih otročičev ter jih lahko tepeška, pojoč jim:

„Šiba tepe do solzá,
Jaz ne tepem, le vrbá.“

Vsak véрни Rus obišče cerkev, ako mogoče tudi v noči, ter posluša z gorečo svečo v roci polunočno službo božjo, dokler svečenik veličastno ne oznani, da je konec posta, pojoč: „Hristos woskress“ (Kristus je vstal). Sedáj odhaja ljudstvo iz hiše božje, vedno ponavljajoč besede: „Hristos woskress.“ Zvonovi veselo zvoné, v večjih mestih streljajo s topovi. Okolo cerkve je pravi semenj. Tu pohaja ali stoji ljudstvo raznih stanov, razne starosti. Nekateri niso mogli, drugi niso hoteli v cerkev iti. Tu se prodajajo sveče na tisoče, tam uživajo trdo kuhana jajca, zopet drugi si privoščijo pomoranče, katerih se v tem času neverjetno mnogo povžije, da so vse ceste polne lupin. Tako čakajo ozanila vstajenja Gospodovega vsak po svoje. To noč in proti jutru srečajoči se prijatelji in znanci se poljubljajo po trikrat na obe lici s pozdravom: „Hristos woskress.“ ter si odzdravljajo: „Wo istinnè woskress.“ (Res je vstal). Na vuzem pa car vzprejema v svojej palači vse velikaše, generale do najnižjega častnika (oficirja) ter menja ž njimi pozdrav in odzdrav. Ljudstvo se medsebojno obiskuje kakor v dan novega leta. Obdarja se s piruhi in drugimi stvarmi ter poljubovaje se vošči si vsakdo veseli vuzem s prazničnim pozdravom in odzdravom.

Petrovna.

*) Napisala kakor čula od nekega znanca, -bivajočega več let v Odesi. Od tod je prepotoval velik del zapadne Rusije.